

aus feud.
115^b

Ins Lead. Vol. 9.

DE
COLLATIONE FEVDORVM

SCRIPSIT

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRAESIDE

D. CHRISTIANO GOTTLOB
BIENERO

INSTITVTIONVM IVRIS CIVILIS PROFESSORE PVBLICO
ORDINARIO, SVPREMAE CVRIAE ELECTORALIS
SAXONICAE ET FACVLTATIS IVRIDICAE
ADSESSORE

A. D. XII. DECEMBRIS MDCCXCIII

H. L. Q. C.

PVBLICE DISPVTVRVS

DANIEL EBERHARDVS LOEHR
LIPSIENSIS.

LIPSIAE,
EX OFFICINA KLAVBARTHIA.

IX, 18.

COMMUNICATIO

DE

RE

DE

DE

DE

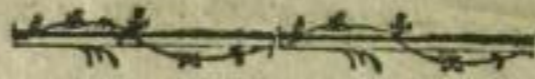
DE

DE

PROOEMIUM.

Cum scribendi disputandique materiam quaererem, ratione studiorum meorum id ipsum suadente et exigente, praeter alia argumenta hoc de feudorum collatione, operam studiumque mereri visum fuit. Siue enim controuersas hac in re iure consultorum opiniones, nostra imprimis aetate prolatas, siue ipsius argumenti mecum perpendens grauitatem, dignum quod vberiore disquisitione tractaretur existimaui. Sed virium mearum imbecillitate satis perspecta, haec ipsa grauitas, partim in rationum ex variis legibus subduendarum subtilitate, partim in decisionum effectu, quippe in tali lite de tribus capellis quaeri non solet, reposita, potuisset quidem me scribendi expertem abstertere, animum autem firmavit et virorum doctorum indulgentia, in iuuenili conatu diiudicando adhiberi solita, et occasio scribendi mihi, exeunte studiorum academicorum cursu, opportune oblata. Iam igitur rei ipsi me accingam. Necessse erit, saltem vti ego rem perspicio,

vt nonnulla de collatione principia, manifesta ac ne iis quidem, qui vel prima legitimae scientiae attigerunt rudimenta, ignota praemittam, tam vt constet, quibus iuribus regulisque tota tractatio regatur, quam vt ne in iusta eorum applicatione erretur. Cum enim ipsae leges collationem feudorum non definiuere, ex rationibus ciuilium et feudalium legum, nostra fere constabit disputatio.

C A P. I.

QVIBVS PRINCIPIIS REGVLISQVE FEVDORVM
COLLATIO DIIVDICANDA SIT
DISQVIRITVR.

TIT. I.

De origine, notione et fine collationis in successione liberorum ex iure Romano.

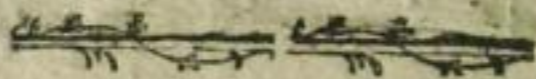
Iure Romanorum antiquo, omnis fundata erat successio ab intestato, communione sacrorum et bonorum ideoque ii, qui ex hac causa ad successionem vocabantur, sui heredes appellati. At enim liberi viuo patre sui iuris emancipatione paterna effecti, amittebant ius patri succedendi, nisi forte pater de re familiae sua disponens, eosdem in communionem successionis reuocasset. Praetor, qui edictis suis multifarie iuris ciuilis stric-
ti

Et et correxit et limitavit iniquitatem, liberis quoque succurrit emancipatis, dans iis bonorum possessionem, ea tamen lege, ut bona sua conferrent atque pristinam redintegrarent communionem. Liberi enim a patre emancipati, saepe opes accipiebant, quibus et instruerentur et rem agerent suam, atque nunc etiam sibi non patri, qui autem in patria potestate remanserant, non sibi sed patri acquirebant. Ne igitur vetus iniquitas, noua iniuria submoueretur, prudenti consilio Praetor introduxit collationem bonorum. Quod expressis verbis commemorat *VLP IANVS*, *princ. L. 1. D. de collat. bonorum*, *hic*, inquit, *titulus manifestam habet aequitatem; cum enim Praetor, ad bonorum possessionem contra tabulas, emancipatos admittat, participesque faciat cum his qui sunt in potestate: consequens esse credit, ut sua quoque bona in medium conferant, qui appetant paterna.* Quam aequam iuris honorarii dispositionem responsa prudentum excoluerunt, constitutionesque Imperatorum confirmarunt, uti docent

L. 10. D. de collat. bon. et L. 1. D. de dotis collat.

L. 7. et vlt. C. de collat. et Nou. 18. cap. 6.

Idem quidem obligationis conferendi et iure antiquo et nouo Romano est finis, sed fundamento successionis legitimae mutato, nouoque succedendi ordine praescripto, etiam circa ius collationis multa innovari oportuit. Emancipatis enim cum Praetor bono-

rum possessionem concederet, omnia in pristinam communionis causam reducenda videbantur, ideoque ut omnia sua conferrent bona iussit. Reddebantur igitur et bona olim a patre profecta et postea temporis acquisita, ne sui iniuriam per bonorum possessionem paterentur. Stricta autem iuris noui interpretatione receptum fuit, ut obligatio conferendi, ad vnicum hunc casum, si concurrerent emancipati cum suis referretur, cessaret contra si aut sui cum suis, aut emancipati cum emancipatis concurrerent

L. 1. §. 5. D. de collatione bonorum.

L. 2. §. 5. D. eiusd. tit.

At enim iure nouo pristina successionis causa sublata, omnes descendentes adscendentibus successuri, non tantum emancipati suis, sed et sui suis et emancipati emancipatis, cuiuscunque sexus vel gradus sint, siue ab intestato siue ex testamento succedant, sibi inuicem debent conferre

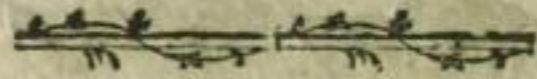
L. 17. et 19. Cod. de collat. Nou. 18. Cap. 6.

Omnibus enim idem et aequale in bona parentum competit ius, omnium igitur, nisi aut lex exceptionem statuerit aut expressa parentum aliud quid disposuerit voluntas, idem et aequale debet esse commodum et incommodum. Itaque iure nouo collatio est actus, quo coheredes adscendentibus succedentes, res quas ab ipsis viuis acceperunt, in communem inferunt hereditatem,

vt

vt aequaliter inter omnes distribuantur. Iustam hanc esse definitionem statim apparebit, si paucis tantummodo attigerim, qua de causa inter adscendentes, collaterales et extraneos denique, de collatione quaestio non possit moueri. Quo tempore edictum Praetoris conditum fuit, casus collationis inter adscendentes ne fingi quidem poterat. Quem enim fugit, ante senatus consultum Tertullianum, matrem a patre, semper fuisse exclusam? Cum autem iure nouo, deficientibus descendens, mater simul cum patre vocaretur, collationem bonorum non inique applicandam, vnus alterue contendere posset, nisi leges recentiores semper strictae essent interpretationis, et IUSTINIANVS *Nou. 18. cap. 6.* tantummodo aequalitatis inter liberos obtinendae mentionem fecisset, expressa adeo haec addens verba: *omnibus, quae prius de collatione sancita erant, in sua virtute manentibus.* Efficitur igitur, vt collatio inter adscendentes cesset, et pater materue solus solae lucro quod a viuo filio vel filia accepit, potiatur. Non magis atque adscendentibus, ius antiquum a latere iunctis, bonorum iniunxit collationem, nec extraneorum ea in re habuit rationem, non est igitur vt hac de re vberius disputem.

TIT.

TIT. II.

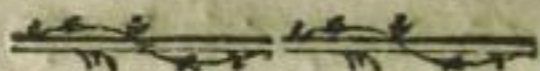
Obligationem conferendi ad id quod a viuis parentibus profectum restringi oportere, neque ad ea quae morte parentum adquiruntur proferri posse differitur.

Iam fusius disquirendum erit quae res collationi sint obnoxiae? Iure antiquo emancipatis omnia bona sua conferendi iniunctam fuisse necessitatem supra diximus, neque Praetor finem suum iura liberorum exaequandi, alio modo poterat consequi. At enim iure acquirendi per liberos in sacris parentum constitutos, ad iustos limites redacto, variisque liberorum peculiis inuentis, non potuit non adhaerentibus liberorum ab onere collationis eximi. Liberi enim vtriusque generis et sui et emancipati aequali fere iure in dominio rerum acquirendo gaudentes, separatas nunc et peculiorum et patrimoniorum habebant rationes, poterat vni aut fors aut labor maiores opes quam alteri adiicere, poterat vnus diligentior augere pecunias, alter negligentior disperdere, iniquum igitur fuisset ius antiquum custodire. Quam ob rem oneri collationis, quod liberis ex propria causa obuenerat, absque omni patriae potestatis contemplatione, exemptum fuit. Quae quidem omnia natura duce inuenta et recepta fuere. En igitur legum novarum principium, inter omnis generis liberos ratione collationis applicandum, quod ea solummodo bona, quae

quae a parentibus acceperint, in communem conferre
 debeant massam. Vti autem nulla fere regula sine exce-
 ptione, ita etiam, quod ad collationem attinet, multae
 dantur exceptiones. Primum enim non poterit locum
 habere, si leges ipsae ratione rerum quarundam collatio-
 nem interdiciant, nec parenti, de cuius bonis agitur, con-
 trarium placuerit. Atque ut huius generis vnum modo
 in promptu sit exemplum, peculium castrense et quasi ca-
 strense ex *L. 1. §. 15. D. de collat. bonorum* in memoriam
 reuoco. Altera eaque maioris momenti circa ius con-
 ferendi innouatio, in eo cernitur, quod cum iure an-
 tiquo in casu successionis ab intestato obseruaretur, iure
 nouo ad casum testati prolatum fuerit. **IUSTINIANVS**
Nou. XVIII. cap. 6. hanc iuris sui reddit rationem, quo-
 niam incertum sit, testatores oblitine sint datorum, an
 praeter tumultu mortis angustiati, eorum non fuerint me-
 mores. Cessabit igitur et tunc collatio, si aliam certo
 constat parentum fuisse voluntatem, siue verbis mentem
 suam declarauerint, utpote omnem collationem inter-
 dicendo, siue factis expresserint, omnia bona sua, sine
 vlla rerum huic vel illi liberorum ante datarum mentio-
 ne, inter hos ipsos distribuendo. Atque ita **SCAEVO-**
LA subtilissimus iuris auctor *L. 39. §. 1. D. famil. ercisc.* ex
 coniectura voluntatis respondit. Esto igitur regula, ea
 collationi esse obnoxia, quae a parentibus proficiscun-
 tur, quod cum dupliciter contingere possit, aut viuis

B

aut

aut mortuis parentibus, neque vlla dubitatio fit, de iis quae viui parentes in liberos contulerunt, sequitur, vt quid in altero genere iustum sit videamus. Duas species constituo, vnaque ea complector, quae a liberalitate parentis vltima voluntate declarata proficiscuntur, altera autem ea in quae viuis parentibus, liberis iam competiit ius, ita vt morte patris ipsorum demum possessio fieret. Quod ad vltima parentum voluntate relicta attinet, omnes consentiunt eorum non requiri collationem. Cum enim supra monuerim, rationem collationis in casu testati, esse praesumptionem, testatorem mortis perturbatione pressum, datorum oblitum esse, intelligitur, id de iis quae expressa testatoris voluntate, vni prae altero deputantur, dici non posse. Quare consentiens est omnis Iureconsultorum schola, vltimae voluntatis lucra, collationi non esse obnoxia. Atque id ipsum etiam ex pluribus legum locis intelligitur, ex quibus

L. 10 et 12. Cod. de collationibus

excitasse sufficiat. Iam vero de iis, in quae liberis, viuis parentibus iam ius competit, quae autem post mortem demum pleno iure deferuntur, difficilior erit quaestio, quam, quasi cardinem totius meae disputationis, vberius vt enucleem est necesse. *VLPIANVS L. 1. §. 19. D. de collatione bonorum*, quam huius disputationis fundum duco, ait: *Si ab ipso patre herede instituto, filio eius fideicommissum fuerit relictum, cum morietur, an id conferendum*

rendum est, quoniam *utile est hoc fideicommissum?* et eveniet, *ut pro eo habeatur, atque si post mortem patris relictum fuisset; nec cogetur hoc conferre, quia moriente eo eius non fuisset.* Casus legis in aprico est. Dubitatur autem an fideicommissum hoc collationi sit obnoxium. Ratio ex qua id contendi possit, inde promitur, quia *utile est hoc fideicommissum, id est praestari debet, neque tamen non id negatur, quia si filius ante patrem mortuus esset, eius non fuisset.* In fideicommissio enim tali adiectione relictio necesse est, ut supervivat honoratus morte onerati et veniente die, placuit igitur Vlpiano, quia morte heredis demum acquiritur, cessare collationem eundem in modum, atque si post mortem patris relictum fuisset. Cum igitur in uniuersum per ultimam parentum voluntatem relictio, collationi eximantur, et id in quo viuo patre, ius quidem aliquod competit filio, cuius vindicatio autem et adquisitio morte demum patris defertur, pro eo habeatur, atque si post mortem patris relictum fuisset, et ex hac ratione collationi non subiiciatur; regulam iuri Romano siue leges ipsas siue earum rationem spectes, congruentem ducio, adquisita post mortem patris, siue ex ipsa patris substantia et voluntate, siue aliunde proficiscantur, collationi esse exempta, atque eum solum praecipuo aliquo iure sequi, in quo eius rei causa existit.

TIT. III.

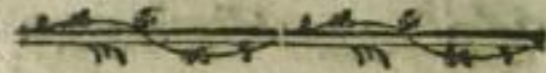
Eadem iure hodierno obtinere principia statuitur, nouis tamen exceptionibus ex successione Germanorum particulari subiectis.

Quae haecenus disputata fuere, plane maiores nostri ignorarunt. Quanquam enim inter ipsos etiam colebatur communio, indeque successio repetebatur, alius tamen naturae erat, ideoque placita Quiritium in legibus Germanorum frustra quaesieris. Recepto autem iure Romano, successione priuatorum inde existimatis et iudicatis, etiam doctrina de collatione admissa fuit, atque si hodie viui parentes vni liberorum, hac vel illa moti causa, res tradant, indeque oriatur inter descendentes, inaequalitas, vt huic medeamur collationis necessitas iniungitur. At vero maximi momenti nunc oritur quaestio, in quibus successione, istis de collatione principiis locus detur? Constat enim duplicem ex moribus Germanorum esse successione, vniuersalem, quae in vniuerso defuncti patrimonio obtinet, et particularem, quae ex proprio Germanorum iure, certis personis in determinatis rebus, rerumque generibus competit. Huius successione propria natura est, Quiritibus plane incognita, ius viuo possessore competit ex ipsa lege, quod per vltimam voluntatem interuerti nequit, atque illae ipsae res, quae particulari successione comprehenduntur, in bonis defuncti computantur quidem, ita
tamen

tamen, vt ipsa morte suos heredes sequantur, nec hereditate, tanquam vniuersitate bonorum contineantur. Cuilibet mox Gerada et Heergewetta et vtriusque successio succurrit, eidem tamen feuda quoque esse adnumeranda nullus, qui eorum naturam penitus expendit, dubitabit. Patri quoad viuit, competit possessio cum omni vtilitate, sed morte eius successio liberorum est, nulla, vt cum Auctore Iuris Feudalis *I. Feud. 8.* loquar, *ordinatione defuncti in feudo manente vel valente.* Iam occupant filii feudum patris et vt iterum cum lege *I. Feud. 1. §. 2.* loquar; *licet filiae vt masculi patribus succedant, legibus tamen a successione feudi remouentur.* Feudum igitur ipso iure vniuersae patris substantiae eximi et ad successores suos transferri, manifestum est, atque id eatenus adeo verum est, vt etiamsi pater de omnibus bonis disposuerit, feudum tamen semper exemptum habeatur. Videamus an in his rebus collationis ius applicari possit debeatque. Equidem id negandum regulamque definiendam duco, res successione particulari parentis adquisitas, collationis oneri non esse subiectas. Primum vt id statuam, inducor iuris Romani argumento, quod exempta ea, quae post mortem aut ipsa morte acquiruntur. Facilis enim atque indubitata mihi videtur esse applicatio ad eas res, quae successione particulari deferuntur. Ius enim ex lege competit, adquisitio fit morte parentis, inde sequitur, vt hoc quod iure proprio ad-

B 3

quasi-

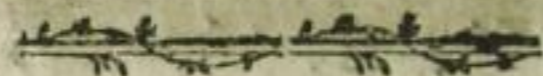
quisitum fuit, optimo iure retineatur. Deinde leges Germanorum, harum rerum successionem pro singulari praerogatiua habuerunt, statueruntque vt ne vltima voluntate possit impediri, inde mihi argumentari posse videor, hanc praerogatiuam multo minus imminui posse, successione post mortem parentis exorta et facultate acquirendi in ius quaesitum conuersa. Infringeretur enim partim successio a lege tributa, partim ius morte parentis adquisitum, atque hoc non foret applicare leges peregrinas silente iure patrio, sed calumniari iura a maioribus statuta et ad posteritatem propagata. Hoc certe, si quis vnquam fuit, pro abusu iuris peregrini habendum, ideoque plane non est admittendum. Quare nego collationi esse obnoxiam Geradam atque Heergewettam, neque memini legere, in his successione collationem fuisse postulatam aut defensam. Atque hanc etiam esse legislatoris Saxonici D. AVGVSTI mentem *P. III. Const. 37.* sancientis; *Aber die Töchter ob sie gleich Erbe nehmen, so können sie doch auch ihre Gerade fordern,* patet. Idem etiam non potest non valere in Heergewetta filiis debita. CARPZOVIVS enim *Def. 9. ad Const. 9. P. III.* recte dicit: *res expeditorias ad exemplum Geradae esse introductas, ita vt quid iuris sit in Gerada respectu cognatarum, idem etiam obtineat in rebus expeditoriis respectu agnatorum.* Aliquanto difficilior videtur huius quaestionis in feudo definitio, non tam ex iurium legumque vitio, quae plana
et

et applicatu facilia sunt, modo vtriusque iuris, Romani et Germanici, natura consideretur, sed ex opinionibus Iureconsultorum, qui disputando rem iure patrio certam ac definitam ex contortis iuris peregrini ratiunculis, dubiam facere studuerunt. Sed hac de re post dicam, nunc reliquum huius capituli persequar.

TIT. IV.

Quatenus principia proposita ex causa legitimae exceptionem patiantur.

Principio per XII. tabulas introducto; pater familias vti legasset de re familiae sua, ita ius esto; quanto opere abusi sint patres, quam iniustissime saepe numero liberos bonis suis defraudarint, neminem ne dicam iureconsultorum, sed vix obiter Romanorum historia imbutum potest fugere. Obex autem his iniuriis paulatim fuit positus, tam querela inofficiosi testamenti, ex responsis prudentum recepta, quam per legitimam ex ratione legis Falcidiae primitus introductam. Haec quidem paulatim tot legibus munita et sancita fuit, ut parentum voluntati atque potestati penitus eximeretur, neque vlla ratione imminui, infringi aut defraudari posset. Atque illa ipsa quae tantopere iactatur Socini cautela, omnem vim suam ex voluntate liberorum sortitur, ut ne per hanc quidem sanctitas legitimae infirmetur. Receptis

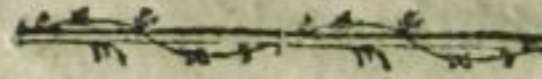

ceptis Romanorum iuribus, etiam haec doctrina admīssa fuit, sed difficultates in applicatione, praesertim in rebus ad successionem particularem relatis, emerfere. Paulatim tamen in iure priuato receptum fuit, vt ne liceret parentibus, in fraudem legitimae res comparare, quae successione particulari non ad omnes aequaliter liberos pertinerent. Atque omnino id ipsum aequitas in iure priuato suadere videbatur. Quare successio particularis, salva reliquorum liberorum legitima, accipi debet, ita tamen vt non prohibeatur aut impediatur ipsa successio, sed ex his bonis id quod legitimae deest repleatur. Itaque liberis in tali casu non tam inofficiosi querelam, quam expletoriam actionem dandam esse puto. Quod si igitur mulier, vt filios pecunia defraudaret sua, in gemmis et ornamentis opes suas absumserit, dubitandum non est, quin fratres a sororibus legitimam petant, nec tamen collationem totius Geradae, vt aut ipsae res aut aestimatio inter omnes distribuatur, obtinebunt, est enim haec propria filiarum successio, cuius filii participes non sunt, legitimam tamen fratrum ex Gerada sororum compleri aut praestari oportet. Sed caue, vt cum memorato casu confundas eum, cuius mentio fit in *CONST. SAX. II. Part. III.* his verbis; *Diemeil nach Verordnung der Rechte, alles das was die Kinder vermöge einer Willkühr (statuti) oder sonsten aus ihrer Eltern Gütern bekommen und empfangen, mit in die legitimam gezogen wird,*

wird, so soll auch gleichgestalt die Gerade in der Töchter legitimam eingerechnet, und demnach also erkannt und gesprochen werden. Etenim hac lege sermo est de eo casu, si mater mortua nulla reliquit immobilia, et maritus, iure Saxonico heres mobiliaris vxoris defunctae, ex mobilibus constituere debeat liberis suis legitimam. Tunc aequum videbatur legislatori Saxonico, omnia imputari in geradam, in quo casu non tam iuri collationis locus est, quam legibus de legitima supplenda et praestanda scriptis. Disertis etiam verbis *Def. 4.* ad dictam constitutionem CARPZOVIVS in fauorem ait mariti, imputationem geradae adinuentam esse, ideoque fratribus in petenda legitima ex bonis matris defunctae mobilibus, cum sorore concurrentibus non prodesse. Cuius sententiae veritatem probat iam laudata *Const. Elect. 37. Part. III.* verbis: *Aber die Töchter ob sie gleich Erbe nehmen, so können sie doch auch ihre Gerade fordern.* Itaque ex *Const. Elect. 11. Part. III.* inferri nequit, collationem geradae in vniuersum esse necessariam et lege Saxonica praescriptam.

C

CAP.

C A P. II.

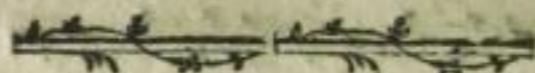
DE FEVDORVM COLLATIONE INTER
LIBEROS.

T I T. V.

Feudum antiquum in concursu filiorum et filiarum collationi non esse obnoxium demonstratur.

Collationi tunc locum esse, si vni alteriue liberorum a viuis parentibus res quaedam sint datae et iura reliquorum violata, ad aequalitatem restituendam, iam supra diximus. Differuimus etiam, res particulari successione adquisitas, generatim oneri collationis eximi oportere, videamus igitur quid in feudis iustum iniustumue sit. Antiquissimis Germaniae temporibus, quorum memoria constat, occurrunt omnino feuda, verbo latino beneficia appellata. Lex autem beneficiorum erat, vt possessor pro vsu et fructu eorum militaret. Itaque sua sponte sequebatur, vt feminae beneficiorum essent incapaces, stipendia enim per alios mereri a natura feudorum primaeva abhorrebat. Olim quidem possessio beneficii morte vasalli redibat ad dominum. Cum autem plerumque munus patris cum beneficio, filio eidem obundo pari et parato conferretur, paulatim successio in feudis est introducta, legibusque firmata; quae hodie
vbique

ubique locorum, existente scilicet nexu feudali, valet, nisi exceptio in singulis speciebus probetur. Dantur quidem et feuda feminina vel promiscuae vel subsidiariae successionis, semper tamen successione ad feminam delata, per prouasallum promerenda. Atque etiamsi militiae status hodie sit mutatus, tamen naturalia feudorum hodiernum obtinent, et secundum ea quae *Il. Feud. 2. §. 2. et 3.* continentur, successio feminarum, tanquam exceptio a regula probari debebit, qua non probata omnino in feudum filiabus recte denegatur. Itaque post successionem feudorum introductam, feudum antiquum illud appellarunt, quod a maioribus adquisitum fuit, e contrario feudum nouum, quod quis sibi pecunia operae sua primus comparauit. Ipsam autem feudi successionem non vniuersalem esse, id est non successione in vniuersam patris substantiam comprehendendi, sed iure proprio ad eos, qui feudi capaces sunt, transferri, iam supra probauimus. Omnes vno ore consentiunt ex feudo antiquo ne legitimam quidem peri posse, tantum abest vt collationi subiectum dicatur. Etenim cum filiarum iuribus, licet filii soli feudum accipiant, nullum detrimentum inferatur, eius collationem a filiis ex pacto et prouidentia maiorum in feudum succedentibus non poterunt exigere, ne eo quidem casu, si pater nihil praeter feudum reliquerit. Quam vera sint haec omnia, inde etiam intelligitur, quod successori feudi in tali casu, nihil

praeter onus alimentorum et dotis impositum reperiatur. Atque id ipsum Saxoniarum legum dispositiones filiarum causa factae prae se ferunt. Hae iniungunt primum successorum feudali dotationem filiarum vasalli,

Const. Elect. 46. Part. II.

securitatisque ergo ipsis tacitam reseruant in feudo hypothecam,

Ordin. Proc. Tit. 45. §. 13.

Deinde constituunt, ut filiae ex feudo in subsidium alantur et educantur. Quae omnia superflua forent, si filiabus ipsum feudum conferendum esset. Par mihi videtur esse ratio feudorum femininorum, in quibus non existente mascula prole ad successionem feminae vocantur. At vero plane aliae rationes in feudo femineo promiscuae successionis, nec non in hereditario ineundae sunt. In his enim filiorum et filiarum paria sunt iura, eamque ob causam in fraudem successionis nihil a parentibus statui debet. Felicissimo igitur cum successu horum collationem filiae petent, si forsitan filii iam viuis parentibus consensu domini directi tale feudum acceperint. Quare adeo frater a fratre in proposita specie collationem exiget. Idem iam statuit REPGOVIVS *Iur. Prouinc. Lib. I. Cap. XIV.* his verbis: *Wenn es auch gleich Lehnrechtens ist, dass der Herr nicht mehr denn einem Sohn, das väterliche Lehn verleyhet, so ist es doch nicht dem Landrecht gemäfs, dass dieser es allein behalte, wofern*

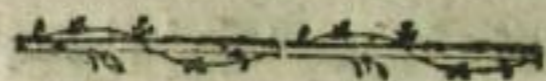
ferne

ferne er nicht seinen Brüdern, soviel eines jeden Theil daran beträgt, erstattet. Also ist es auch nicht Landrechtens, ob der Vater seinem Sohne sein Lehn abtritt, und es ihm zugleich auflöst, dass dieser nach seines Vaters Tode es zu voraus behalte, und in den übrigen Leben gleichen Theil mit seinen Brüdern nehme, und ob sie ihm solches gleich nach Lehnrecht nicht verweigern könnten, so ist es doch nicht Landrechtens, daher klagen sie über ihn zu Landrechte, so zwingen sie ihn daselbst wohl mit Urtheilen zu richtiger Theilung. Rationes decisionis ex aequali succedendi iure promi, nemo non videt. Itaque in his speciebus omnia iuris Romani principia, de aequalitate inter descendentes, ratione successionis constituenda, ut assumamus oportet, et doctrina de collatione suos exserat effectus.

TIT. VI.

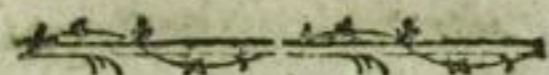
Feudum nouum successione in filios delatum non esse obnoxium collationi demonstratur.

Attingam nunc punctum a viris doctis praesertim nostra memoria in controuersiam vocatum, magis ex specie aequitatis, quam veris et solidis iuris legumque rationibus. Omnimodo verum est, cum hodie non antiquus feudorum sit finis, cum seruitia militaria non amplius in natura praestentur, cum magna ista incom-

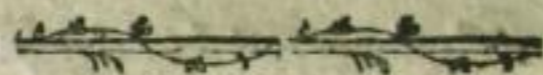
moda et pericula vasallo aciem sequenti imminentia cessent, cum potius maxima emolumenta ex feudorum possessione redundant, iniquum videri posse, filios non solum praerogativa gaudere, feudum nuper a patre adquisitum, exclusis sororibus, occupandi, sed etiam immunes esse ab obligatione id ipsum eiusque pretium conferendi. At vero haec tanti non sunt ut leges calumnemur. Quod ad aequitatis disputationem attinet, equidem non video, quomodo his rationibus ius certum et a maioribus traditum labefactari aut infringi possit. Quod si enim ab alimentis recesseris, quae filiis et filiabus aequaliter praestari oportere fas et iura praecipunt, omnis disputatio vaga et incerta est, ideoque rationes civitatum inspiciendae et sequendae erunt. Aequum autem omnibus fere gentibus visum fuisse, ut masculi praerogativa successionis, praesertim in rebus immobilibus gauderent, constat, regentemque ad *PERIZONIVM de Lege Voconia feminarumque hereditatibus*, *DREYERVM de inaequali masculorum et feminarum secundum iura Cimbrica successione*, ut alios omittam, ablego. Atque ille apud Hebraeos, inquit, *omnium aequissimus et iustissimus* *νομοθέτης*, Deus ipse, cum illis iura successionum in relicta a mortuis bona per Moysen traderet *Numer. Cap. XXVII.* constituit, ut filia non aliter ad hereditatis paternae possessionem vocaretur; quam si patri suo filius nullus esset. Deinceps vero inter caeteros heredes, si quis sine li-

beris

*beris decessisset, nullam prorsus mentionem fecit Deus vli-
lius feminae, non sororis, non amitae, sed fratris tantum,
patruum et caeterorum maxime propinquorum inter gentiles
defuncti.* Quare in refellendis aequitatis rationibus non
morabor, sed iura persequar. Feudum nouum titulo
lucratiuo adquisitum, siue ex mera domini aut vasalli pos-
sessoris liberalitate proficiscatur, siue expectantiae iure
occupetur, siue successione ex propria causa obtineatur,
patris fit eatenus, quatenus feuda in dominium redigun-
tur; ex legibus iuribusque feudorum solis filiis per patris
inuestituram ius acquiritur, sequitur inde, vt filiae post
mortem patris in his casibus nullum plane ius in filios
aliosue feudi successores sibi adserere queant. Feudum
enim nunquam talis fuit pecunia, in quam filiabus ius
aliquod competierit, ideoque nulla suppetit ratio, ex
qua de iniuria sibi illata conqueri possint, tantumque ab-
est, vt collationi feudum morte patris ad filios delatum
subiiciatur, vt ne legitima quidem inde petatur augea-
tur. Quod si vero pater allodium suum, in quod
filiabus cum filiis aequalis est successio, obtulerit in feu-
dum, neque pacto adiecto filiabus prospexerit, aut si
pecuniam opesque in feudis emendis, a quorum succes-
sione filiae excluduntur, collocauerit, et morte patris
haec feuda ad filios deuoluantur, eaque ratione filiae
praediis pecuniisque paternis per oblationem emtionem-
que feudorum defraudentur; quaesitum fuit, an ne his
com-

com-

competat ius exigendi a fratribus, vt feuda eorumque aestimatio in communem hereditatis massam restituantur. Id quidem mihi pluribus rationibus negandum videtur. Primam ex natura feudi successionisque feudalis promendam duco. Feudum enim eius naturae est, vt nunquam cum vniuersa patris substantia misceatur, eandemque atque reliqua bona sortiatur naturam. Hoc igitur omni iure filiis deputatur, neque viuo patre vllum ius filiabus competit. Mortuo patre, filii succedunt in feudo, aut filiis deficientibus agnati et simultanee investiti; haec successio ipsa lege definitur, neque cum civili, quae in vniuersam patris substantiam solo sanguinis iure omnibus liberis tributa fuit, misceri debet. Ponendum igitur ipsa patris morte filios effici feudorum dominos et ius perfectum acquirere, dic mihi quaeso ex qua ratione filiae ius lege publica et patris morte quaesitum infringere et eripere possint? Spes succedendi in re pecuniaque patris, quoad feudum non erat, filiabus quidem fuit, patri autem natura et lege facultas disponendi de re pecuniaque sua, hoc iure vsus est, et spem filiarum euertit. His igitur viuo patre nullum ius competiit, morte eius delata fuit successio filiis, filiabus contra ne spes quidem a viuo patre iam euersa, cessat igitur omne ius exigendi collationem. Altera ratio ex natura collationis et successionis ciuilibus repetenda mihi videtur. Omnes qui vel aliquam doctrinae de collatione ex iure Romano sibi

com-

comparauerunt cognitionem, sciunt si salua sit legitima,
 non conferri ea, quae per vltimam parentum volunta-
 tem vni vel alteri liberorum prae reliquis sunt relicta.
 Est enim haec libertas parentibus data, liberosque huic
 parentum suorum voluntati adquiescere oportet. Sed
 non minus expediti iuris principium est, vti supra osten-
 di, per vltimam voluntatem relictae aequiparari ea, in
 quae viuis parentibus filii quidem ius habent, quorum
 possessio autem morte parentum demum defertur, eaque
 de causa etiam in his bonis ex ipsis Romanorum iuribus
 cessare collationem. Quae quidem in feudis applicari
 et posse et debere quilibet facile intelliget. Atque hanc
 ipsam etiam esse patris voluntatem in feudo nouo com-
 parando, ex sequentibus intelligetur. Pater enim, licet
 ne minima quidem gaudeat iuris feudalis scientia, tamen
 rem domino oblaturus aut feudum emturus, fando sal-
 tim audiuit, a successione feudali excludi filias, atque id
 ipsum ex toto actu, quem agit offerendo praedium
 emendoue feudum intelligere potest. Quod si igitur ne-
 que pacto neque vltima voluntate pater mentem contrari-
 am declarauit, firmissima est coniectura atque consecutio,
 patrem voluisse vt feudum ad solos filios, exclusis filiabus,
 pertineret. Itaque hae nec ex voluntate patris feudi col-
 lationem vrgere poterunt. Ne quis obiiciat ex *Nou.*
XVIII. cap. 6. patrem forte oblitum esse eorum, quae da-
 ta fuere, aut perturbatione mortis pressum illius rei

D

men-

mentionem non fecisse. Haec enim ratio ad collationem in casu testati defendendam allata, ultra sensum legis proferri, certe inde feudum collationi esse obnoxium effici nequit. His argumentis iam intelligi puto, feudi noui collationem a filiis exigi non posse, et plerique omnino consentiunt, quamuis contrarias in ipsa re sequantur partes, quia negare non audent, filias feudi esse incapaces, collationemque esse alienationis speciem vasallo interdictam, neque tamen non, quae est naturalis hominum ad dissentiendum cupido, contendunt, etiamsi ipsum feudum non conferatur, pretium tamen eius conferri oportere. Nam quid impediat, aiunt, quominus pretium feudi fratribus imputetur, quod feudo non emto, pro rata filiarum cum filiis fuisset? Optime haec omnia sonant, et fortassis multam sexus sequioris merebitur gratiam Iureconsultus, cui ita placet ratiocinari. Si contentus sit hac feminarum gratia, nec postulet ut principia legibus contraria assumantur, nihil habeo, quod contradicam. Quodsi vero hoc efficere conabitur, vereor, ut lege legumque rationibus probari possit haec sententia. In promptu quidem erit argumentum analogicum. Etenim iure Romano feminae non erant capaces munerum publicorum et tamen filii ad pretium muneris ipsis a patre emti conferendum tenebantur. Itaque colligunt, ut, cum filiis iure Romano pretium muneris, cuius filiae non erant capaces, imputaretur, etiam
 pretium

pretium feudi noui ipsis in portionem hereditariam imputetur, salua caeteroquin feudi possessione. Sed parum hoc argumento analogico lucrabuntur. Primum enim hac argumentatione, quae supra adstruximus, refelli non possunt. Aliae enim sunt munerum emtorum rationes apud Romanos atque feudorum apud Germanos, atque nego inde argumentum peti posse. Deinde ne procedit quidem argumentatio ob casuum diuersitatem. Munus enim cuius pretium filius confert, emtum patris pecunia, siue filio concessum superstite patre siue mox ipsi filio emtum et traditum, non per vltimam voluntatem aut post patris mortem adquisitum, sed ex re patris viuo patre profectum erat. Quare hic casus omnino ex regula iudicabatur, qua ea quae parentes viui liberis donarunt, post mortem ipsorum in collationem veniunt, adempta duntaxat facultate rem ipsam conferendi, id quod ex natura muneris statutum fuerat. Deinde haec collatio non sororibus solum, sed fratribus proderat, ideoque etiam in effectu regula obseruabatur. Quamobrem nego inde effici, vt pretium feudi morte patris in filium delati collationi obnoxium habeatur.

TIT. VII.

*De legitima filiabus ex feudo nouo debita, ductoque inde argu-
mento feudum collationi non esse obnoxium.*

Supra iam diximus, ex iure Romano legitimam suis heredibus debitam cum sanctitate legibus Quiritium eidem tributa receptam fuisse, negauimusque res successionem particulari comprehensas in fraudem eius comparari posse, idemque in feudis nouis statutum receptumque fuisse, mox patebit. Recte enim HORNIVS *in Iurisprudentia feudali Cap. 15. n. 10.* Cum feminae, inquit, a feudo excluduntur, nec legitimam ex eo petere possunt portionem, quae est portio illius quod ab intestato debetur, sexus vero sequior feudalis successionis est incapax, et pergit paulo post: *Quod si vero feudum, quod repellit feminas a successione, nouiter sit comparatum, et pater in illud omnia sua bona, vel maximam partem eorum impenderit, ac sic in legitima filiae damnum sentiant, utique vel totum vel supplementum petere possunt ex isto feudo.* Idem dicendum est, si quis bona sua omnia vel maximam partem in feudum obtulerit, et sic inofficiosa quadam liberalitate erga successores feudales, filiarum laesit legitimam. Cur tunc, si vel nulla plane patris remanserunt bona allodialia, vel non tot ut propter debitam legitimam filiabus possit satis fieri, haec in subsidium ex feudo sit depromenda, ex supra dictis prono fluit alueo. Non quidem

dem

dem consentiens est virorum doctorum opinio, an et quatenus ex feudo nouo filiabus debeatur legitima, SCHILTERVS certe cum aliis quibusdam *Exercitatione XIV. ad Digesta §. 73.* omnem filiabus ex feudo legitimam, denegari debere censuit. LORBERVS A STOERCHEN in *Prolusione, an filia ex feudo masculino nouiter a patre emto — petere legitimam possit? §. VIII.* distinxit ex intentione patris, eoque negauit casu, si forte pater, amplius de facultatibus suis, quam in his erat, sperans, omnem pecuniam maximamue eius partem feudo emendo impenderit, eoque defuncto filiae legitima laesae deprehendantur, patrem enim suo iure usum fuisse, atque legitimam tempore mortis ex heredio patris computari ait, admisit autem, si id ipsum animo defraudandi filias legitima fecerit; plerique tamen absque omni distinctione sententiam nostram secuti sunt, in quibus nominare licebit BAVERVM, HOMMELIVM, SIEGELIVM et qui eisdem accessit Illustr. WERNSDORFIUM in *diff. de legitima ex feudo nouo, secundum legem Saxoniam petenda Vitebergae 1790.* proposita. Itaque regulam indistincte definiendam puto, filiabus ex feudo nouo pecunia patris matrisue emto, aut ex re patrimonioe vtriusque oblato, deberi legitimam, si hoc ipso facto aut tota patris matrisue substantia fuerit absunta, aut legitima saltim filiarum laesa. Non rescindi in tali casu emtionem oblationemue, vt in pristinum statum res reducatur et successio ipsa morte

D 3

patris

patris filiis delata infirmetur, manifesti iuris est, vtrum autem collatio feudi pretiue, an aliud sit negotium? omnino quaeri potest. Equidem nego hanc legitimae aut praestationem aut expletionem veram esse collationem. Primum enim veteres, quorum sententias in hoc articulo nos sequi oportet, in casu praestandae aut supplendae legitimae rem pecuniamue laesis praestitam conferri, non dixere, deinde filiabus lege datum fuit ius exigendae legitimae a filiis ex feudo nouo, quaelibet igitur aut seorsim aut cum reliquis aget, vt id, quod legitimae suae deest, praestetur. Quamobrem in tali casu non querelam inofficiosi feudi, quam vocant, sed conditionem ex lege seu actionem expletoriam dari puto, in qua quidem re consentiens habeo summum quod Dresdae est appellationum tribunal. Cum enim teste WERNSDORFIO §. XXIX. Iudicium Prouinciale Marchionatus Lusatiae Inferioris contra filiam ex feudo nouo legitimam elapso quinquennio petentem pronunciaffet; actionem exspirasse: summus appellationum senatus, remedio supplicationis interposito, rescissa hac sententia decrevit, perpetuam hanc esse actionem, qua legitima ex feudo nouo petatur. Fieri etiam potest, vt si plures adsint filiae, vni plus alteri minus desit, ideoque a quaelibet inaequalis petatur summa, quod autem confertur aequaliter inter omnes distribuendum est. Itaque non mutabitur feudi successio inter filios, sed soluunt aut re-
 plent,

plent, tanquam feudi noui successores possessoresque, sororibus legitimam. Ex quibus omnibus nouum argumentum oritur, feudum collationi non esse obnoxium. Quodsi enim ex feudo nouo filiabus debetur duntaxat legitima eo casu, si haec ex allodio defuncti parentis praestari non potuit, sequitur, vt cesset omnis alia petitio collatioque. Atque si huic locum dare velis, filiae re vera succedent in feudum, id enim nihil refert in collatione, vtrum res restituatur an pretium massae inferatur, portio enim eius, quod collatum fuit, iure successionis capitur. Quis vero has contradictiones feret aut conciliabit? In Saxonia, patria charissima, ex sanctione D. AVGVSTI *de legitima ex feudo nouo praestanda Tom. I. Cod. Aug. pag. 131. num. 11.* nullum mihi remanet dubium, post legitimam enim filiabus deputatam legislator ait: *sonsten aber aus und an dem Guth oder neuen Lehn keine Zu- oder Ansprüche haben*, et post imminutam in hoc casu legitimae quantitatem, vt, semisse sublato, quatuor pluresque liberi trientem, tres paucioresque quadrantem acciperent, sancitur, vt omnia a parentibus accepta in legitimam filiarum imputentur, hoc adiecto: *und sollen daneben aus den alten und neuen Lehnen, keine andere und mehr Ausstattung und Gebührnis zu fordern Macht haben.* Fieri etiam potest vt feudum nouum aut ad simultaneae inuestitos deuoluatur, aut ad dominum reuertatur, filiis praeter opinionem ante patrem defunctis, quo quidem casu

casu

casu nullum dubium est, quin filiae eodem iure circa legitimam gaudeant, eritne autem haec collatio? Nihil addo in iure tam manifesto.

TIT. VIII.

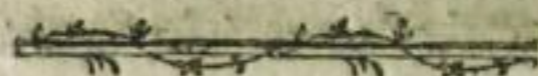
Exceptiones regulae propositae atque breui dissentientium scripta recensentur.

Sane existere possunt casus, quibus totum feudum collationi secundum pretium erit obnoxium, nimirum si pater allodium obtulerit in feudum ea lege, ut mox filio conferatur, aut si huic feudum emerit tradideritque. Uterque casus coincidit, in utroque autem filium filiosque sororibus aestimationem feudi post mortem patris conferre debere statuo. Feudum hoc a viuis parentibus profectum, ideoque regulae de collatione definitae subiaceat necesse est, nec obstant reliqua argumenta, quae ex successione feudi delata, supra fuere deducta. Pretium autem, non ipsam rem conferri, argumento legum Romanarum intelligitur, atque id ipsum natura feudorum satis edocet. Consentit GOTHOFREDVS MASCOVIUS *diff. de collatione bonorum §. XXIX.* sed quid, inquit, si pater ipse uni filiorum feudum comparauerit et filium eo inuestiri fecerit, debetne vel hoc saltem conferri? imo exemplo praebendae vel beneficii ecclesiastici filio a patre emti, pretium quidem a patre emtioni feudi impensum conferendum erit,

erit, caeterum feudum ipsum collationi eximetur. Sed quaeritur an idem sequendum sit eo casu, si pater feudo nouiter emto oblatoue inuestitus, domino id ipsum post aliquod tempus refutauerit, vt filio traderetur? subsisto, potest enim anticipata videri successio, tamen idem sequendum censeo. Haectenus de collatione feudorum inter descendentes, neque dubito, quin plerique hanc meam secuturi sint sententiam. Dissentiunt autem et feuda noua collationi obnoxia esse defenderunt PESTELIUS *progr. pecuniam qua feudum emtum est in commune conferri debere*; Illustris Academiae Marburgensis Cancellarius, SELCHOVIUS *T. III. casuum enucleatorum num. LXXXI.* atque CHRISTOPH. CHRIST. DABELOVIUS in commentatione: *Erörterung der Frage: sind die Töchter eines verstorbenen Lehnmannes befugt, bey der Succession mit den Söhnen im väterlichen Allode, die Conferirung der neu erworbenen Lehngüter zu verlangen?* forte et alii. Pestelianum scriptum mihi in manus non venit, ideoque de eo iudicare non possum. Selchouius casum singularem tractat, in quo de summa pecuniae non de feudo toto conferendo quaerebatur, in eam tamen sententiam inclinat, pecuniam in emtione feudi collocatam conferri debere, sed memorat in eodem casu ab Ordine Iureconsultorum Lipsiensi et Goettingensi id negatum fuisse, ideoque mihi gratulor, quod vtrumque hunc ordinem

E

dinem

dinem consentientem habeo. Dabelouius quaestionem eleganter quidem et ingeniose tractavit, in argumentis equidem examinandis et refellendis non morabor; mihi autem *πρωτον ψευδος* in eo latere videtur, quod statuerit, ea etiam quae post mortem parentum adquiruntur, conferri oportere. Quod quidem in iure tam aperto vix serio potest dici aut defendi. Sed nolo federe iudex, legentium esto iudicium atque existimatio. Reliqua persequar.

C A P. III.

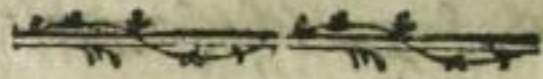
DE FEVDORVM COLLATIONE INTVITV VIDVARVM.

TIT. IX.

Portionem statutariam non augeri ex feudo, atque ne ad quartam quidem coniugi inopi post mortem mariti debitam pertinere.

Noua plane Romanis incognita, iuribus praesertim Saxonis recepta, occurrit successio, viduae nimirum in portionem statutariam, constitutione D. AVGVSTI XX. *Part. III.* accuratius definita. Origines et causas huius successionis inuestigare nostrum non est, nec expendemus eius naturam, vtrum autem feudum mariti defuncti in portione statutaria definienda computetur, eaque de causa in communem hereditatis massam conferatur, nostrum

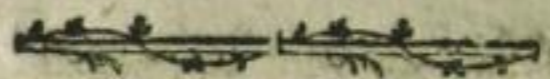
strum est quaerere. Nobiles quidem viduae aliis plerumque iuribus circa feuda mariti gaudent, neque tamen non, certe in Saxonia nostra secundum *Constitutionem XXXVII. Part. III.* iure viduarum ciuicarum post mortem mariti vti possunt. Casu enim existente, quod praeter feuda, allodialia etiam maritus possideat bona, viduae nobilis erit perscrutari, num consultius sit, iura viduis nobilibus competentia exercere, an his omnibus renunciatis portionem sibi eligere statutariam. Iniunxerunt vero leges viduae statutariam portionem eligenti, vt et dotem et geradam et reliqua sua bona, quae tempore mortis possidet, conferat. Nunc quaestio potest moueri, an vidua, quae in fauorem reliquorum heredum confert, etiam ab iis exigere queat collationem? Supra ex legibus Romanorum negauimus collationem extraneis prodesse, idemque adhuc sequendum puto, si testamentis parentum liberis adiungantur heredes extranei. At enim in casu proposito, mihi ex pristinis iuris patrii rationibus contrarium videtur. Vidua conferre tenetur bona sua, vt cum liberis atque heredibus mariti in communionem hereditatis admittatur. Necessitas enim huius collationis ex pristina coniugum communione superest, vt quasi redintegretur et quae olim fuerat successionis ergo restituatur communio. Liberi a patre accepta etiam conferre debent, haec igitur in communem hereditatis massam coniiciuntur, vt inter omnes

confortes simul cum reliquis bonis distribuuntur. Deducto aere alieno, remanet hereditatis massa, eaque nunc est omnium communis, ideoque liberi id quod collatum fuit praecipere et portionem viduae, quae cum ipsis in communione est opum paternarum, minuere nequeunt. Itaque vidua in proposita specie persona extranea iuribus Germanorum, censeretur non debet, atque omnino negamus iuris Romani in hac Germanorum et Saxonum successione applicationem. Haec etiam mens esse videtur *DIVI AVGVSTI Const. Elect. 20. Part. III.* verbis: *nach Bezahlung der Schulden, aus allen ihres ersten Mannes übrigen Gütern*, quae enim a patre in liberos collata et post mortem eius successionis ergo restituta fuere in patris hereditatem, patris bona recte dicuntur. Ex aliis rationibus nobiscum sentit *CARPZOVIVS Def. XXVII. ad Const. XI. Part. III.* At vero liberi propria bona, quae caeteroquin collationi obnoxia non sunt, viduae non conferunt, licet haec omnia bona sua, in communionem inferre teneatur. Ratio in promptu est, quae enim liberi non a patre acceperunt, ex illa, quam leges hic ponunt et fingunt communionem non sunt profecta, ergo nec vidua eorum particeps fieri potest. Sed quidquid sit, feudis tamen mariti nunquam portio statutaria augebitur. Possem analogice concludere, cum ne filiabus quidem, quarum successio in patris bona multo favorabilior est, ius competat a fratribus exigendi feudo-

feudo-

feudorum collationem, sequitur, vt multo minus viduae hoc ius tribui possit. Sed aliud etiam addam argumentum. Moribus Saxonis, quibus portio statutaria in primis est introducta, nunquam extraneus successionem vel aliud ius in feudum sibi potest vindicare, nisi simultaneam habeat inuestituram. Vidua autem est extranea persona, quilibet ergo mihi condonabit conclusionem. Atque id ipsum etiam ex *II. Feud. VIII. §. 2.* intelligitur, quo negatur feudum quartae seu tertiae quae a Longobardis seu Romanis viris, vxoribus constitui solet, post mortem viri imputari. Vsum tandem huius doctrinae *CARPZOVIVS Def. XX. ad Const. XX. Part. III.* attestatur. Restat vt casum istum *Nou. CXVII. Cap. V.* attingam, si vxor adest inops, cui cum tribus heredibus quadrantem, cum pluribus concurrenti, partem virilem adiudicant leges Romanae. Iustissima mihi videtur haec legum sanctio, in primis hoc addito, quod cum liberis concurrens tantummodo vsumfructum, cum extraneis autem dominium habeat suae partis. Nec in eo casu feuda mariti imputari posse in massam hereditatis statuo, partim ea ex ratione, quod vidua ad ius commune si respexeris non iure sanguinis gaudeat, sine quo nulla in feudo datur successio, iure Saxonico autem, quoniam non est simultanee inuestita, partim ex rationibus supra iam deductis.

TIT. X.

Viduam, quae feudum possidet portionem statutariam capere posse, absque feudi sui collatione, sed non quartam iuris Romani, inopi coniugi debitam.

Cum multa hodie occurrunt feuda feminina, interdum oritur casus, quod femina matrimonium quae init, feudum possideat. Potest omnino mulier feudum marito in dotem dare, quod ex *II. Feud. XIII et XVII. princ.* patet, iurisque manifesti est, feudum mortuo viro redire ad uxorem. Pone igitur hanc postulare velle portionem statutariam, quod ipsi non est negandum, cum in *Const. Elect. XX. Part. III.* expressis verbis praecipiat: *so soll sein Weib ohne Unterschied, ob sie reich oder arm, einen vierten Theil nehmen und haben*, nunc quaeritur vtrum iure Saxonico succedens, feudum suum eiusue pretium debeat conferre? Posset quidem ita videri cum *ELECTOR SAXONIAE Const. XX. Part. III.* generalibus his vtatur verbis: *und die Frau in beyden Fällen, alle ihre eingebrachte, anvererbte und andere Güter zu samt der Gerade in die gemeine Theilung zu bringen schuldig seyn.* Neque tamen non contrarium sequor. Feudum enim propriam naturam habet, vt ad communionem coniugalem referri nequeat, neque puto quemquam iure communi aliter sensurum. Vtrum ex allata lege in Saxonia aliud statuendum sit videamus, verba qui-

quidem *anererbte und andere Güter*, paraphernalia et receptitia bona exprimere mihi videntur, cum opponantur *den eingebrachten*. Ne igitur vidua obligationem conferendi, ad dotem existimet restrictam, etiam reliqua exprimere utile duxit legislator. Sed quid? si feudum intulerit marito? Ne tum quidem id statuo, quamvis constitutio bonorum illatorum meminerit. Verba enim *alle ihre Güter* non complectuntur feuda, partim quia generali omnium bonorum appellatione non comprehenduntur *II. Feud. XXVI. §. 17.* partim quia in sensu legis non possunt dici *ihre Güter*, proprietas enim uti *II. Feud. VIII. §. 2.* expresse traditur, *ad alium id est ad dominum pertinet*. Tandem eadem argumenta in proposita specie pro vidua valebunt, quibus paulo ante contra eandem usi sumus. Ex causa enim sanguinis vel simultaneae investiturae; cui nullum ius in feudum competit, frustra hoc petet. Iam vero hoc locum habet in heredibus mariti, ratione feudi in dominio viduae constituti. Licet igitur eligat portionem statutariam, tamen praeter allodialia bona quamvis exigua sint, nihil de feudo obligata est conferre. Casus enim ut nihil praeter feudum possideat vidua vasalla, cogitari nequit, ideoque de eo non dicam. At enim a quarta iuris Romani, quae pauperibus coniugibus ex bonis defuncti tributa fuit, vidua quae possidet feudum arcenda erit. Alimentorum enim rationem habuit Iustinianus in hac constitutione,

possi-

possidens autem feudum, non est, quod anxia sit de alimentis et sic cessante legis ratione ipsa cessabit lex, nisi forte tam exigui pretii sit feudum, ut honeste inde se exhibere nequeat. Tunc nec vasallam a petitione quadrantis coniugi pauperi ex lege Iustiniani competentis, repelli posse existimo.

Quae haecenus disputauimus, eundem in modum ad virum proferri et applicari debent, si mortua vxore vasalla iure coniugis pauperis utatur. In quadrantem enim neque imputabitur feudum vxoris, neque petet quartam ex vxoris substantia, si ipse feudum possideat, modo inde se honeste exhibere possit. Quod si enim hoc fieri nequeat, vasallus quoque pauper erit coniux. In Saxonia propter hereditatem maritorum mobiliarem alio iure utimur, si vero contingat, ut mortua vxore vir superstes euadat coniux pauper, ius commune sequendum censeo.

VIRO

V I R O

PRAENOBILISSIMO ATQVE ORNATISSIMO

DANIELI EBERHARDO LOEHRIO

S. D. P.

D. CHRISTIANVS GOTTLOB

BIENERVS.

Libellum a TE mihi oblatum magna cum voluptate perlegi, partim quia a TE profectus fuerat, quem assiduum attentumque in scholis meis cognoueram auditorem, partim quia interiorum utriusque iuris et ciuilibus et feudalis notitiam mihi prae se ferre atque iudicium solers literisque subactum prodere videbatur. Quare nihil aut addendum aut detrahendum existimaui, quae enim, ut ne quid dissimulem, manu mea passim interspersa consilio meo a TE scri-

F

pta

pta fuerunt, tanti non sunt, ut vel minimum industriae gloriaeque
TVAE delibetur. Itaque TIBI hoc diligentiae doctrinaeque
specimen ex animo gratulor, laetus lubensque TE in cathedram
comitabor, spe certissima fretus, fore ut laudem scribendo partam
disputando augeas. Velim, MI LOEHRI! TIBI persuadeas,
hoc TVO honore nihil gratius, nihil iucundius mihi accidere potu-
isse, ex quo enim TE cognoscendi copiam nactus sum, amare TE
etiam atque diligere coepi. Placet enim semper modestia ac vere-
cundia, simplex quaedam ac naturalis morum elegantia, nec adfe-
ctata comitas praesertim in iuvene, quae si ab ingenio et litera-
rum studiis commendantur, non possunt non amorem excitare. Mihi
igitur temperare non possum, quin PARENTIBVS TVIS filium
gratuler, quem, si perrexerit quam instituit, multiplicem ipsis lae-
tandi occasionem, praebiturum, auguror. Vale, Vir Amicissime!
meque TVI amantiissimum, amare perge!

Dabam in Vniuers. Stud. Lips. A. D. VI. Decembr.
MDCXCIII.

Jus feud 115 $\frac{1}{2}$

